

sen kapják meg, míg az építési szakma egyéb vállalatai - összesen kb. 320-330 vállalat - ugyancsak költségmentesen kapják egy-egy példányban.

Cikkeinek címfordítása -esetenként 1600-1700 cím- a postai beérkezéstől számított 5-6 héten belül az érdekeltek kezében volt. Természetesen igyekeztünk ezt az időt még tovább csökkenteni, sajnos azonban objektív nehézségek /nyomdai, gépirási, kötési kapacitáshiányok/ gyakran meghiusítással fenyegetik a szerkesztői munka minden igyekezetét.

Csak egész vázlatosan ismertettem most az ÉPÍTŐIPARI ÉS ÉPÍTŐÁNYAGIPARI DOKUMENTÁCIÓS TÁJÉKOZTATÓ szervezetét. Ez első év tapasztalatainak értékelése, a hiányosságok megállapítása, valamint ez utóbbiak kiküszöbölésének módja egy részletesebb cikk feladata lehet. / Sz. A. /

- x - x - x -

TÖBBNYELVŰ CÍMFELVÉTELI KÉZISZÓTÁR

A könyvtári feldolgozó munka fontos mozzanata a különféle művek címfelvételezése, katalógizálása. Nem célunk itt ismertetni a katalógizáló munka követelményeit, szabályait, jelentőségét és problémáit, hanem csupán a nehézségek egyikét, amely minden címfelvételezőt komoly feladat elé állít. E probléma a művek soknyelvűsége, amely minden idők könyvtárosai előtt áthidalandó feladatként jelentkezett. Sok egyéni és együttes törekvéssel igyekeztek egységes könyvtári terminológiát létrehozni, s azt minél több nyelven ismertté és használhatóvá tenni.

Minden könyvtáros igyekszik nyelvismeretét bővíteni. Oly sokféle nyelv ismeretét megszerezni azonban, mint ahányféle nyelven megjelent mű fordul meg kezében, csak nagyon kevesen képesek. Vonatkozik ez különösen a katalógizálókra, akik címfelvételező munkájuk során a világ minden élő és holt nyelvével találkoznak. Mivel kevesen ékeskednek Mezzofanti képességeivel, többé-kevésbé minden címfelvételező segédeszközzre szorul. Elsőrendű segédeszköz a jó szótár, illetve szakszótár, mely már bizonyos mértékig feltételezi az egységes terminológiát is.

A UNESCO a nemzetek kulturális együttműködése érdekében többek között feladataul tűzte ki a különféle legfontosabb ismeretágak egységes terminológiájának megállapítását, majd

az egységes terminológia minél több nyelvre való átültetését. E munka gyümölcse számos többnyelvű szakszótár. Legtöbbje nálunk, s szerte a világon ismeretes, és nagy segítségére van a kultúra munkásainak. Könyvtári vonatkozású szakszótár a "Vocabularium bibliothecarii,"^{1/} mely három nyelven jelent meg, nagyon pontos szakmai megfontolásokkal. A UNESCO világotátfogó törekvésein tulmenően minden könyvtár rendelkezik sajátos hagyományokkal, szempontokkal és feladatokkal.

Mi, az Országos Műszaki Könyvtár katalógizálói elhatároztuk, hogy saját dolgozóink, valamint hálózati könyvtárainkban címfelvételezést végző munkatársaink részére olyan többnyelvű címfelvételi kézikönyvtárt készítünk, amely különös szókincsében figyelmet fordít a műszaki könyvtárak gyűjtőkörére /könyv, folyóirat, szabadalom, szabvány, prospektus stb./ és sajátos követelményeire.

A gyakorlatban legjobban bevált szókincset a legismertebb könyvtári szakszótárak terminológiájával egybevetve állítottuk össze figyelembevée a szabadalmak, szabványok és egyéb műszaki anyag feldolgozásánál szükséges szókincset. Eddig a német, angol és orosz szógyűjteménnyel készültünk el. Tervbevevettük elsősorban a népi demokratikus országok nyelvén készítenő szógyűjtemény kiadását. Erre nézetünk szerint elsősorban és feltétlenül szükség van, hiszen ezeken a nyelveken nemhogy könyvtári szakszótárak, de megfelelő modern nyelvi szótárak sem állnak rendelkezésre. A könyvtári állomány összetételében pedig jelentős helyet foglalnak el, különösen a lengyel cseh és román nyelven írott művek. Munkánk nem általános, mert csak a címfelvételi terület terminológiáját foglalja magába és a gyakorlat állandó gazdagodásával folyamatosan új és újabb kiegészítésekre szorul. Egyes, a címfelvételi munka során gyakrabban előforduló kifejezések után feltüntettük az új, gyakorlatunkban használt és a szabványban előírt rövidítéseket, hogy ezzel is elősegítsük a rövidítések egységes és következetes használatát. Szógyűjteményünk - bár sok fáradságos munka gyümölcse - tudjuk, hogy nem tarthat igényt tudományos megítélésre. Elkészítésénél nem is volt módunk és időnk arra, hogy országos jelentőségű segédkönyvet készítsünk. Ez nem is volt célunk. Csupán a magunk és az üzemi könyvtárak számára szándékoztunk segítséget nyújtani, tudván, hogy különösen az üzemi műszaki könyvtárak dolgozói azok, akik leg-

^{1/} Vocabularium bibliothecarii. Anglais-français-allemand. Comm. par LAMAITRE, Henri. Rev. et augm. par THOMPSON, Anthony. 2. impr. Paris, UNESCO, 1954. 296 p.

jobban hiányolják az ilyenirányú segédeszközt. Az OMK tapasztalataiban bevált szókinccset akarjuk átadni rendszerezett formában azon munkatársaink részére, akik a könyvtárosképző tanfolyamokon kívül a gyakorlatban még nem igen találkoztak különleges műszaki anyag /szabvány, szabadalom stb./ feldolgozásával.

Munkánk kiadása és folytatása nagy mértékben függ a hálózati könyvtárak munkatársainak igényeitől és véleményétől. Amennyiben szükségesnek látják a szótár további nyelveken való elkészítését, vagy újabb szempontokkal tudják munkánkat támogatni, kérjük észrevételeiket a lap szerkesztőségébe eljuttatni. Véleményük és az új meglátások, - a lehetőségek keretein belül - emelnék munkánk színvonalát és gyakorlati hasznát.

Csikely Ilona

- x - x - x -

A SZAKKÖNYVTÁROSI MUNKA ÖNVIZSGÁLATA.

A munkaversenyek eredményeinek kihirdetése után bizonyára minden könyvtárosban fokozódik az érdeklődés és az érzékenység a szakkönyvtárosi munka értékelésének szempontjai iránt. A "hivatalos" értékelés szempontjait és döntéseit valószínűleg sokan nem helyeslik, nem tartják igazságosnak, méltányosnak. Valóban: nem könnyű feladat szilárd alapot találni a könyvtárosi s különösképpen a szakkönyvtárosi munka értékeléséhez! Nagyon sok tényezőt, körülményt, tárgyi és személyi mozzanatot kell figyelembe venni, s ezeket valamiképpen közös nevezőre hozni. A könyvtárosi munka eredményei nehezen követhető, bonyolultan egymásba fonódó összetevőkből alakulnak ki, s egy-egy könyvtár és könyvtáros tevékenységének biztos, tévedhetetlen megítélése különösen kívülálló számára csaknem lehetetlen. A hivatalos döntéseket rendszerint kívülállók hozzák, olyan szakemberek, akik a könyvtáros jelentései s néhány helyszíni látogatás alapján formálják meg véleményüket. Ezek a vélemények nagyon sokszor igen tanulságosak és hasznosak a könyvtárosnak, de általában csak a felületen megmutatkozó, dokumentumokkal bizonyított, "tárgyasított" eredményeket látják, s veszik